

EKONOMİ POLİTİK

İrlanda'yı Kurtarma Paketi

Erinç Yeldan, 1 Aralık 2010

Sonunda beklenen operasyon gerçekleştirildi: Avrupa Birliği İrlanda ekonomisinin borç krizini aşmak için 85 milyar avro tutarında bir kurtarma paketini açıkladı. İrlanda'nın ulusal gelirinin yaklaşık 220 milyar dolar olduğu düşünülürse kurtarma paketinin boyutunun ulusal gelirin yarısına ulaştığı gözleniyor.

Ne Avrupa Birliği'nin, ne de küresel piyasaların bu boyutta bir *düzelme* operasyonunu rahatlıkla hazmedebileceğini düşünmek gerçekçi değildir. Net olarak ifade etmek gerekirse, İrlanda'da yaşananlar, küresel ekonomide Yunanistan'ın borç kriziyle başlayan çatlakları derinleştirmiş; bir başka deyişle, "*borç krizi tehlikesini ve ikinci dip kriz endişelerini*" yeniden gündeme taşımıştır.

Paektin içeriğine bakıldığında söz konusu 85 milyar avro tutarın, 50 milyarının devletin borçlarını yeniden yapılandırmak üzere kullanılacağı; 25 milyarın "ihtiyat" olarak değerlendirileceği; 10 milyar avroluk bölümün de bankaların sermaye yapılarını güçlendirmek amacıyla kullanılacağı belirtilmektedir. Paketin ortalama faiz maliyetinin ise %5.83 olacağı hesaplanmaktadır.

Paketin "kaynakları" ise dışarıdan her biri 22.5 milyar avro sağlamak üzere, Avrupa Finansal İstikrar Fonu, IMF ve Avrupa Finansal İstikrar Mekanizması'nca karşılanacaktır. Paketin geriye kalan 17.5 milyar avrosunun İrlanda içinden yaratılacağı belirtilmektedir. Burada da en önemli iç kaynağın İrlanda'nın *emeklilik rezerv fonlarından* sağlandığı (12.5 milyar avro) görülmektedir. Dolayısıyla İrlanda'da *emeklilik fonlarındaki 12.5 milyar avro utarındaki birikime, bankaların sermayelerini güçlendirmek üzere el konulmuş durumdadır.*

Yani, tek bir cümleyle özetlemek gerekirse, İrlanda emekçileri krizin bedelini bir yandan artan işsizlik, gerileyen reel ücretler ve sosyal kazanımları üzerine "esnekleştirme" diye anılan saldırılar aracılığıyla ödemek zorunda bırakılırken, bir yandan da emeklilik fonlarındaki tasarruflarına "finansal sistemin sağlığını güçlendirmek" savlarıyla el konulmuştur.

İrlanda 1990'ların sonundan itibaren Avrupa'nın bilgisayar yazılım merkezi ve bir teknolojik ilerleme cazibesi olarak küresel ekonomi vitrininde pazarlanmaktaydı. İrlanda *mal ticareti* (ihracat ithalat) dengesinde AB içinde ulusal gelirin oranla en yüksek *ticaret fazlasını* elde ederken, sıcak para girişlerinin spekülasyon saldırılarına karşı duramamış ve toplam cari işlemler dengesinde ulusal gelirin oranla yüzde 1.5 düzeyinde bir cari işlemler açığının önüne geçememişti. Yükselen cari açık, 2008 ve 2009'da finansal sisteme yönelik kurtarma operasyonlarının maliyetleri ile birleşince sürdürülemez bir borç krizine dönüşmüştü.

2008 küresel krizini kısa dönemde parasal ve mali kurtarma paketleriyle aşarak, kaldığımız yerden devam edilebileceğini savlayan yerli ve uluslararası finans burjuvazisinin gerçeklerle yüzleşme zamanı artık gelmiştir: küresel kriz kapitalizmin kaçınılmaz krizlerini aşmak için uyguladığı finansallaşma sürecinin doğrudan sonucudur; ve küresel boyutta yeni bir finansal düzenleme ve denetim mekanizması kurulamadıkça krizin yapısal kökenlerini aşmak olası değildir.

Ancak, öngörüldüğü biçimiyle bu tür yeni bir düzenleyici ve denetleyici üstyapının kurgulandığı bir dünya, küresel kapitalizmin sermaye birikimini sürdürebileceği kar oranlarını yaratamamaktadır.